

دومین کنفرانس ملی
 راهکارهای توسعه و ترویج آموزش علوم در ایران
 2nd National Conference
 on Strategies for promoting science education in Iran
 ۱۸ تیرماه ۱۳۹۵
 8 July 2016
 Galedar - Iran
 گله دار - ایران

داری بزرگ کلاسیک به مرور قدرت خود را از دست خواهد داد و صرفا کسانی در عرصه های بین المللی به حیات اقتصادی - اجتماعی ادامه خواهند داد که روحیه کارآفرینی داشته باشند. از این رو در این عرصه نوین رقابتی، جامعه ای پیشتاز است که از دانش آموختگانی برخوردار باشند که بتوانند با نوآوری و پویایی منابع تولید را گردآوری و با کوشش های خلاقانه خود به کسب و کار بپردازند و کارآفرین باشند (کرمی، ۱۳۸۸). در این روحیه نوین، کشور ما بیش از هر زمان دیگر نیازمند یک نظام آموزشی پویا و مترقی است. رشد سریع جمعیت و افزایش نرخ بیکاری به ویژه در میان فارغ التحصیلان مقطع متوسطه و محدودیت ظرفیت دانشگاه ها در پذیرفتن دانش آموزان این مقطع، چالش هایی است که جامعه ما درگیر آن است.

۱.۲ اهداف پژوهش

هدف کلی

تاثیر طراحی برنامه درسی مبتنی بر شایستگی در کتاب جدیدالتالیف کار و فناوری بر روحیه کارآفرینی دانش آموزان پایه هفتم از دیدگاه دبیران.

هدف جزئی

- ۱- تاثیر طراحی برنامه درسی مبتنی بر شایستگی در کتاب جدیدالتالیف کار و فناوری از بعد مباحثه گروهی بر کارآفرینی دانش آموزان پایه هفتم از دیدگاه دبیران کار و فناوری شهرستان های استان تهران سال ۱۳۹۲.
- ۲- تاثیر طراحی برنامه درسی مبتنی بر شایستگی در کتاب جدیدالتالیف کار و فناوری از بعد کارگاه آموزشی بر کارآفرینی دانش آموزان پایه هفتم از دیدگاه دبیران کار و فناوری شهرستان های استان تهران سال ۱۳۹۲.
- ۳- تاثیر طراحی برنامه درسی مبتنی بر شایستگی در کتاب جدیدالتالیف کار و فناوری به صورت E- learning بر کارآفرینی دانش آموزان پایه هفتم از دیدگاه دبیران کار و فناوری شهرستان های استان تهران سال ۱۳۹۲.

۱.۳ اهمیت و ضرورت پژوهش

جامعه نیاز به کودکان و نوجوانان، افرادی متفکر، خلاق، نوآور و با اعتماد به نفس دارد نه مهره هایی بی جان که در گردونه زندگی بی اختیار به هر سو روان باشند. آموزش و پرورش باید پرورش دهنده دانش آموزانی باشد که با جرات و جسارت و تکیه بر انرژی درونی با تلاش و عملکرد خویش از شکست نهراسد و آن را پلی برای رسیدن به پیروزی بداند. این ویژگی ها زائیده مطالب درسی و فضای آزاد و مشارکت جویانه و مطلوب و مقصود هزاره جدید میلادی است. باید باور داشت که بنیان های کهنه عصر صنعتی که مختص سده های پیشین بوده، رنگ باخته است و دیگر نمی توان بر اساس آن ها برنامه ریزی کرد، چرا که عصر حاضر نیازمند الزامات و مناسبات خاص خود است (وارتا، ۲۰۰۰). آموزش و پرورش از جمله سازمان هایی است که در همه جوامع از حساسیتی خاص برخوردار است. این حساسیت بیشتر به آن دلیل است که عملیات داخلی آن در معرض دید همگان و مورد قضاوت عام قرار می گیرد. سیر تغییر و تحولات و پیشرفت های اجتماعی نیاز به آموزش و پرورش اثربخش را ضروری می سازد. از این رو پژوهش های متفاوت در این حوزه می تواند نواقص و کاستی های موجود را مشخص و راه را برای برطرف کردن آن هموار سازد. از جمله پژوهش های مهم در این زمینه، بررسی تاثیر برنامه درسی مدارس بر کارآفرینی دانش آموزان است. در برنامه درسی سنتی که بر اساس رویکرد موضوع محور طراحی شده، معمولا به صورت سخنرانی برگزار می گردد. آن چه که بیش تر اتفاق می افتد انتقال دانش می باشد در حالی که در رویکرد جدید برنامه درسی انتقال دانش جزء کوچکی از برنامه های آموزشی می باشد. چرا که چنین رویکردی علاوه بر دانش شامل توانایی، مهارت، نگرش و انگیزه نیز می باشد. در این برنامه های توسعه ای سعی بر آن است که فرد شایستگی را در عمل یاد بگیرد. بر این اساس پس از ارائه دانش به تمرین شایستگی پرداخته می شود. به منظور اجرای برنامه های آموزشی در جهت توسعه شایستگی دانش آموزان به جهت

دومین کنفرانس ملی
 راهکارهای توسعه و ترویج آموزش علوم در ایران
 2nd National Conference
 on Strategies for promoting science education in Iran
 ۱۸ تیرماه ۱۳۹۵
 8 July 2016
 Galedar - Iran
 گله دار - ایران

ورود به دنیای کارآفرینان استفاده یکی از رویکردهای نوین در بحث آموزش در دستور کار قرار دارد (سیلور، ۱۹۹۱). با توجه به این که همه افراد به یک شیوه یاد نمی گیرند، می توانیم از روش های غیر از روش سنتی همانند مباحثه گروهی، کارگاه آموزشی، ایفای نقش، بررسی موردی، سناریو نویسی ... استفاده نماییم ولی در این پژوهش به دلیل تاثیر بر کارآفرینی به سه روش اول بسنده نموده ایم. تغییرات سریع محیطی، پیچیدگی و رقابتی شدن جوامع در عرصه های مختلف و از سویی رشد سریع جمعیت و افزایش نرخ بیکاری، اضطراب های اجتماعی ناشی از توزیع ناعادلانه ثروت و درآمد، کیفیت نامطلوب زندگی برای برخی از اقشار جامعه در عرصه ملی از سوی دیگر، معضلات و چالش هایی است که درگیر آنیم. حال آن که انسان کارآفرین می تواند به مثابه منبعی نامحدود و محوری اصلی برای توسعه پاسخگوی این مشکلات باشد. کارآفرینان رهبران واقعی دنیای کارند. زنان و مردانی پویا و اهل چالش که از ایستایی و سکون می گریزند و برای ایجاد کردن و به وجود آوردن تلاش می کنند. کارآفرینان افرادی هستند که به جای سخن گفتن صرف، عمل می کنند و نظرات و ایده های خود را واقعیت می بخشند و عملی می کنند (مومنی ، ۱۳۸۷) . بنابراین برخوردار شدن جامعه از افراد کارآفرین منوط به پرورش دانش آموزان کارآفرین است که در دوره آموزشی خود نکاتی را در خور تامل کارآفرینی، به جهت حل معضلات از این دسته فرا می گیرند.

۴- فرضیه های پژوهش

- ۱- طراحی برنامه درسی کتاب جدیدالتالیف کار و فناوری به صورت مباحثه گروهی بروحیه کارآفرینی دانش آموزان پایه هفتم از دیدگاه دبیران کار و فناوری شهرستان های استان تهران سال ۱۳۹۲ موثر است.
- ۲- طراحی برنامه درسی کتاب جدیدالتالیف کار و فناوری به صورت کارگاه آموزشی بروحیه کارآفرینی دانش آموزان پایه هفتم از دیدگاه دبیران کار و فناوری شهرستان های استان تهران سال ۱۳۹۲ موثر است.
- ۳- طراحی برنامه درسی کتاب جدیدالتالیف کار و فناوری به صورت E- learning بروحیه کارآفرینی دانش آموزان پایه هفتم از دیدگاه دبیران کار و فناوری شهرستان های استان تهران سال ۱۳۹۲ موثر است.

۵. متغیرهای پژوهش

- ۱- متغیر مستقل: طراحی برنامه درسی مبتنی بر شایستگی
- ۲- متغیر وابسته: کارآفرینی
- ۳- متغیر تعدیل کننده: دانش آموزان - دبیران
- ۴- متغیر کنترل کننده: شهرستان های استان تهران - سال ۱۳۹۲
- ۵- متغیر مداخله گر: هوش - وضعیت (اقتصادی - فرهنگی - اجتماعی) - محیط مدرسه

۶. تعریف متغیرها

- ۱-۶. تعاریف نظری و مفهومی متغیرها
 - ۱-۱-۶. طراحی برنامه درسی مبتنی بر شایستگی
- در طراحی برنامه درسی مبتنی بر شایستگی ، شایستگی عموماً" به عنوان مجموعه رفتارها یا فعالیت های مرتبط ، انواع دانش ، مهارت ها و انگیزه ها می باشد که پیش نیاز های رفتاری ، انگیزشی برای عملکرد موفقیت آمیز در یک نقش یا شغل مشخص می باشد. (دولت ساسکا جوان ، ۱۹۹۸) با توجه به این که هدف اصلی از به کار بردن شایستگی در طراحی برنامه درسی نه تنها کمک به دانش آموزان در یادگیری رفتارهای معین بلکه انتقال آن رفتارها به وظایف مربوط به آن

دومین کنفرانس ملی
 راهکارهای توسعه و ترویج آموزش علوم در ایران
 2nd National Conference
 on Strategies for promoting science education in Iran
 ۱۸ تیرماه ۱۳۹۵
 8 July 2016
 Galedar - Iran
 گله دار - ایران

شغل می باشد . در مجموع دانش آموزان را شکارچی فرصت در آینده به وجود آورده و برای اجرای شایسته آن آماده سازد.(چیانگ،استیچ و کاکس ۲۰۰۶)طراحی برنامه درسی مبتنی بر شایستگی در کتاب جدید و تالیف کار و فناوری تاکیدش بر مهارت تفکر انتفادی ،خلاق،نوآورو حل مسئله است.در این کتاب سعی شده مراحل را برای یادگیری به منظور حفظ مهارت و دانش به روز شده برقرار ساخته و رویکرد تلفیقی تا موضوع محورداشته و بر نتایج و اعمال قابل مشاهده تمرکزداشته است.به منظور اجرای برنامه های آموزشی در جهت توسعه شایستگی دانش آموزان و ایجاد روحیه کارآفرینی در آنها ، استفاده از رویکردهای نوین در بحث آموزش تحت عنوان یادگیری ترکیبی در دستور کار قرار گرفت. فلسفه زیربنایی یادگیری ترکیبی این است که همه افراد به یک شیوه یاد نمی گیرند. لذا استفاده از روش های مختلف جهت آموزش ضروری به نظر می رسد(سیلور،۱۹۹۱). یادگیری ترکیبی، ترکیب خردمندانه آموزش الکترونیکی و مباحثه گروهی و کارگاه آموزشی و ... است که در این پژوهش بر موارد فوق تاکید شده و بر این اساس پرسشنامه تنظیم گردیده است.

۶-۱-۲ کارآفرینی

کارآفرینی ترجمه واژه Entrepreneur است که از لفظ فرانسوی Entrepreneur به معنای عهده دار شدن کارگرفته شده است.در واژه نامه وبستر این گونه تعریف شده است "کسی که سازمان می دهد ، اداره می کند و مخاطرات یک سرمایه گذاری یا یک طرح را می پذیرد." به زعم رایبسون و همکاران (۱۹۹۱) اجزای نگرش کارآفرینانه شامل: ۱-انگیزش پیشرفت ۲-نوآوری ۳-آینده نگری ۴-ریسک پذیری و ... که در این پژوهش بر موارد فوق تاکید شده است.

۶-۲-۲ تعریف عملیاتی متغیرها

۶-۲-۱ طراحی برنامه درسی مبتنی بر شایستگی

در این پژوهش پرسشنامه ای در سه بعد (آموزش الکترونیکی-مباحثه گروهی-کارگاه آموزشی)تنظیم گردیده است. که در هر یک از ابعاد سوالاتی مطرح گردیده است که شامل :

الف-بُعد مباحثه گروهی :

در این بُعد به مواردی همچون:انتقاد پذیری،توانایی اظهارنظر در جمع ،پرورش تفکر انتقادی و دقت در تحلیل و تصمیم گیری پرداخته شده است .

ب-بُعد کارگاه آموزشی :

در این بُعد به مواردی همچون :ویژگی فضای کارگاه ،ایمنی کارگاه ،مواد و وسایل موجود در کارگاه ،زمانبندی برای کارپرداخته شده است.

ج-بُعد آموزش الکترونیکی:

در این بُعد به مواردی همچون:چند رسانه ای بودن،رفع خستگی،ارتباط بر خط وتکرار مطالب پرداخته شده است. پرسشنامه فوق شامل ۱۵ سؤال پنج گزینه ای (خیلی کم، کم، متوسط، زیاد،خیلی زیاد) است.نمرات بالاتر از میانگین نشان دهنده اثربیشتر و نمرات پایین تر از میانگین بیانگر اثر کمتر هر یک از ابعاد طراحی برنامه درسی مبتنی بر شایستگی می باشد.

۶-۲-۲-بُعد کارآفرینی:

در این بُعد به مواردی همچون:آینده نگری شغلی،نوآوری،ریسک پذیری و انگیزش پیشرفت پرداخته شده است. پرسشنامه فوق شامل ۵ سؤال پنج گزینه ای (خیلی کم، کم، متوسط، زیاد،خیلی زیاد) است. نمرات بالاتر از میانگین نشان دهنده اثربیشتر و نمرات پایین تر از میانگین بیانگر اثر کمتر هر یک از ابعاد کارآفرینی می باشد.

دومین کنفرانس ملی
راهکارهای توسعه و ترویج آموزش علوم در ایران
2nd National Conference
on Strategies for promoting science education in Iran
 ۱۸ تیرماه ۱۳۹۵
 8 July 2016
 Galedar - Iran
 گله دار - ایران

ایمینی در کارگاه) هیچگونه اثر معناداری را در سطح خطای کمتر از ۰/۰۵ نشان نداده اند.می توان دریافت که متغییر(استاندارد بودن فضای کارگاه) قادر به پیش بینی متغییرروحویه کارآفرینی هستند.همچنین مقدار VIF (قدرت برآورد رگرسیون) برای مباحثه گروهی (استاندارد بودن فضای کارگاه) برابر ۱/۴۵۶ می باشد که چون بزرگتر از ۱ می باشد نشان دهنده مدل باثبات می باشد.با توجه به میزان ضریب B در constant(ضریب غیر استاندارد) می توان سهم عامل طراحی برنامه درسی، مولفه استاندارد بودن فضای کارگاه را بر پیش بینی متغییر روحیه کارآفرینی بیشتر دانست یعنی به اندازه ۵۴۰/۰ می تواند تغییر ایجاد کند.

۱۳-۳ فرضیه سوم: طراحی برنامه درسی کتاب جدیدالتالیف کار و فناوری به صورت E- learning بر کارآفرینی دانش آموزان پایه هفتم از دیدگاه دبیران کار و فناوری شهرستان های استان تهران سال ۱۳۹۲ موثر است ست.

سطح معناداری	Collinearity statistics		T	ضریب استاندارد Beta	ضریب غیر استاندارد		منابع تغییرات	مدل
	VIF	Tolerance			خطای معیار	مدل B ضریب		
۰/۰۶۸	۱/۲۳۳	۰/۷۸۹	۲/۲۳۳	۰/۱۱۸	۰/۱۲۳	۰/۴۳۳	تعامل دانش آموز	۱
۰/۰۰۵	۱/۰۲۳	۰/۱۶۸	۰/۳۵۶	۰/۱۰۵	۰/۲۳۴	۰/۲۳۰	تکرار مطالب	
۰/۳۷۹	۱/۰۰۱	۰/۴۳۹	۰/۱۴۶	۰/۰۱۹	۰/۳۴۸	۰/۲۸۰	چند رسانه ای بودن	
۰/۰۰۱	۱/۱۵۶	۰/۶۵۷	۱/۱۵۶	۰/۱۰۹	۰/۲۱۹	۰/۳۵۸	ارتباط خط(اینترنت)	
۰/۱۲۳	۱/۰۰۶	۰/۱۳۴	۰/۷۵۹	۰/۰۲۰	۰/۱۸۷	۰/۲۹۰	رفع خستگی	

با توجه به نتایج جدول بالا مقدار ضریب همبستگی ابعاد طراحی برنامه درسی بر روحیه کارآفرینی (تعامل دانش آموز-ارتباط خط) اثر معنادارتری را در سطح خطای کمتر از ۰/۰۵ نشان داده است.همچنین نتایج حاصله از اجرای آزمون T برای معناداری ضرایب بیانگر آن بود که، سایر عامل های مباحثه گروهی (تکرار مطالب-چند رسانه ای بودن-رفع خستگی) هیچگونه اثر معناداری را در سطح خطای کمتر از ۰/۰۵ نشان نداده اند.می توان دریافت که متغییر(تعامل دانش آموز-ارتباط خط) قادر به پیش بینی متغییرروحویه کارآفرینی هستند.همچنین مقدار VIF (قدرت برآورد رگرسیون) برای مباحثه گروهی (تعامل دانش آموز-ارتباط خط) برابر ۱/۲۳۳-۱/۱۵۶ می باشد که چون بزرگتر از ۱ می باشد نشان دهنده مدل باثبات می باشد.با توجه به میزان ضریب B در constant(ضریب غیر استاندارد) می توان سهم عامل طراحی برنامه درسی، مولفه تعامل دانش آموزان بر پیش بینی متغییر روحیه کارآفرینی بیشتر دانست یعنی به اندازه ۴۳۳/۰ می تواند تغییر ایجاد کند.

دومین کنفرانس ملی
 راهکارهای توسعه و ترویج آموزش علوم در ایران
 2nd National Conference
 on Strategies for promoting science education in Iran
 ۱۸ تیرماه ۱۳۹۵
 8 July 2016
 Galedar - Iran
 گله دار - ایران

۱۴. نتیجه گیری

تغییر رویکرد برنامه درسی از موضوع محور به طراحی برنامه درسی مبتنی بر شایستگی در کتاب جدید التالیف کارو فناوری درصد برآوردن نیاز دانش آموزان پس از فارغ التحصیلی در بازار کار است. با توجه به این رویکرد برآن شدیم با در نظر گرفتن مؤلفه های طراحی برنامه درسی، اثر آن را بر کارآفرینی دانش آموزان سنجیده تا به این مهم دست یابیم. در برنامه آموزشی سنتی که معمولاً "به صورت سخنرانی برگزار می گردد آن چه که بیشتر اتفاق می افتد انتقال دانش است در حالی که در رویکرد برنامه درسی مبتنی بر شایستگی انتقال دانش جز کوچکی از آموزش است زیرا همان طور که بیان شد شایستگی علاوه بر دانش شامل توانایی، مهارت، نگرش و انگیزه نیز می باشد. در این برنامه درسی سعی بر آن است که فرد شایستگی را در عمل یاد بگیرد. بر این اساس پس از ارائه دانش به تمرین شایستگی پرداخته می شود. بررسی تجربه سازمان های مختلف (چنگ، اسفیچ و کاکس، ۲۰۰۶)، (واندراشمیت و همکاران، ۱۹۷۹)، شرکت های گروه (۲۰۱۰)، داویس، مدر و برانون (۲۰۰۱) که در جایگاه های متفاوت از جمله آموزش عالی، آموزش پزشکی، آموزش مدیران و آموزش صنعتی به کار بست برنامه درسی مبتنی بر شایستگی پرداختند نشانگر این است که:

- روش شناسی متفاوتی جهت کاربری برنامه درسی مبتنی بر شایستگی وجود دارد اما در همه آن ها تهیه مدل شایستگی گام اساسی می باشد. بررسی نظرات افراد ذی صلاح در خصوص شایستگی گام اساسی در طراحی مدل شایستگی است. در برنامه درسی دانشگاهی و آموزش و پرورش بررسی نظرات دبیران، دانش آموختگان و کارفرمایان و صاحبان مشاغل و الگوبرداری از دانشگاه های برتر منابع مناسبی جهت استخراج شایستگی می باشد. در نظام آموزش سازمانی بررسی نظرات مدیران موفق، مصاحبه با متخصصان مدیریت و الگو برداری از سازمان های پیشرو گامی اساسی در این زمینه می باشد.
- در طراحی برنامه درسی مبتنی بر شایستگی به جای این که محتوا حول موضوعات درسی شکل بگیرد بر اساس شایستگی شناسایی شده تدوین می گردد و با درگیر نمودن عملی دانش آموزان فکرها را برای ورود به بازار کار آماده می نماید.
- در طراحی فرصت های یادگیری جهت ارائه شایستگی توجه به آموزه های روان شناسی یادگیری سازنده گرا اساسی می باشد. از آنجا که شایستگی شامل دانش، توانایی و مهارت انجام کار می باشد لذا استفاده از رویکرد های سنتی جهت پرورش شایستگی دارای اثر بخشی لازم نبوده و کاربری آموزه های سازنده گرای و یادگیری مساله محور و مشارکتی و یادگیری ترکیبی می تواند موثرتر واقع شود تا برای ورود به بازار کار موفق تر عمل نمایند.
- با عنایت به این کاربری برنامه درسی مبتنی بر شایستگی نیازمند تغییر برنامه درسی جاری می باشد. لذا آشنا ساختن ذینفعان مختلف با این روش شناسی اجرای ساختاری مناسب و حمایتی بسیار موثر می باشد، ایجاد چنین رویکردی دانش آموز را برای ورود به بازار کار محیا می نماید.

دومین کنفرانس ملی
 راهکارهای توسعه و ترویج آموزش علوم در ایران
2nd National Conference
on Strategies for promoting science education in Iran
 ۱۸ تیرماه ۱۳۹۵
 8 July 2016
 Galedar - Iran
 گله دار - ایران

۱۵. منابع:

۱- هزار جریبی، جعفر (۱۳۸۲)، توسعه کارآفرینی و دانش آموختگان ، فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی ، شماره ۳۰، ص ۱۶۰

2-Timmons.J.(1990)New Venture Creation,Boston:IRWIN,Home wood.

۳- کرمی، مرتضی.(۱۳۸۸). کاربرد الگوی شایستگی جهت طراحی برنامه های آموزشی مدیران. اولین همایش مدیران آموزشی

4- Verta, St, Denis, Indigenous Peoples, Globalization, and Education: Making Connections. Alberta Journal of Educational Research; v46 n1 p 36-48 Spr, 2000.

5- Silver, P. 1991. Educational Administration: Theoretical Perspectives on Practice and Research. New York. Harper and Row.

۶- مومنی، حسین.(۱۳۸۷). برنامه ریزی درسی مبتنی بر شایستگی برای رشته کارشناسی ابتدایی. رساله دکتری رشته برنامه ریزی درسی. تهران؛ دانشگاه تربیت مدرس

7- Government of saskatchewan(1998).Executive director/director/senior manager management competency profile.<http://www.aasa.org>

8- Chyung, S & Stepich, D & Cox, D(2006)Building a Competency- Based Curriculum Architecture to Educate 21st century Business Practitioners, *Journal of Education for Business*, pp307-314